

OBJAŚNIENIA DO WIELOLETNIEJ PROGNOZY FINANSOWEJ DLA GMINY TUSZYN NA LATA 2016-2022

Wieloletnia prognoza finansowa (zwana dalej WPF) zgodnie z art.227 ust.1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych obejmuje okres roku budżetowego oraz co najmniej trzech kolejnych lat. Okres objęty prognozą nie może być jednak krótszy niż okres, na jaki przyjęto limity wydatków na przedsięwzięcia, o których mowa w art.226 ust.3 pkt 4 ustawy o finansach publicznych.

Limity wydatków na przedsięwzięcia, o których mowa w art.226 ust.3 pkt 4 ustawy o finansach publicznych w przypadku Gminy Tuszyn zostały określone do 2017 roku.

Prognozę kwoty długu, stanowiącą część wieloletniej prognozy finansowej, sporządza się na okres, na który zaciągnięto oraz planuje się zaciągnąć zobowiązania. Gmina Tuszyn sporządza WPF w tym zakresie do roku 2022.

Wieloletnia prognoza finansowa Gminy Tuszyn została poprzedzona analizą finansową ważniejszych wielkości z wykonania budżetu, które stanowią bazę do projekcji budżetu na lata 2016 – 2022.

Informacje zawarte w analizie opracowano na podstawie danych na lata 2013 -2014 oraz informacyjnie podano dane wynikające z planu budżetu na 30.09.2015 r. i przewidywanego wykonania planu budżetu na rok 2015 oraz projektu budżetu na 2016 rok, które także stanowią bazę do dalszej prognozy budżetu.

Celem niniejszej analizy jest opracowanie długookresowych projekcji dochodów i wydatków budżetowych, jak również określenie możliwości inwestycyjnych Gminy w przyszłych okresach, a także ich wpływu na budżet tak, aby została zachowana płynność finansowa Gminy Tuszyn.

Głównym zastosowaniem analizy jest określenie możliwości finansowych realizacji przyjętych zadań, określenie zdolności kredytowej gminy, ustalenie optymalnych źródeł finansowania inwestycji, ustalenie harmonogramu spłaty zobowiązań kredytowych, możliwości lepszego wykorzystania środków zewnętrznych przy zachowaniu obowiązujących przepisów prawa.

Objaśnienia danych przedstawionych w Załączniku nr 1 do projektu Uchwały w sprawie uchwalenia wieloletniej prognozy finansowej dla Gminy Tuszyn na lata 2016-2022.

I. DOCHODY

1. Dochody ogółem – rok 2016 - 41.152.454,85 zł

Dochody budżetu zostały przedstawione w WPF w szczególności wynikającej z art.226 ustawy o finansach publicznych tj. w podziale na dochody bieżące i dochody majątkowe w tym dochody ze sprzedaży majątku.

W wierszu tym wykazano zaplanowane dochody na rok 2016 zgodnie z projektem uchwały budżetowej w sprawie uchwalenia budżetu gminy Tuszyn na 2016 rok, *które zostały przedstawione w tabeli nr1.*

W dochodach ogółem wyszczególniono:

a) dochody bieżące w kwocie 37.863.488,85 zł w tym:

dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych kwota 8.311.475,00 zł.

dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych kwota 215.263,00 zł.

podatki i opłaty kwota 12.945.915,00 zł. w tym: podatek od nieruchomości kwota 7.192.241,00 zł.

dochody z subwencji ogólnej kwota 7.864.244,00 zł.

dochody z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące kwota 5.864.870,85 zł. w tym zaplanowana jest kwota 89.444,85 zł. na realizację dwóch projektów ze środków UE „Erasmus + 1i2”.

pozostałe dochody kwota 2.661.721,00 zł.

b) dochody majątkowe w kwocie 3.288.966,00 zł. w tym:

dochody ze sprzedaży majątku kwota 2.628.346,00 zł.

dochody z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje kwota 650.000,00 zł.

pozostałe dochody kwota 10.620,00 zł.

W ramach dochodów majątkowych przeznaczono do sprzedaży 24 działki w tym 3 zabudowane a pozostałe stanowią 8 zwartych kompleksów, które można do sprzedaży połączyć uzyskując dość duże powierzchnie. Wykaz działek w załączeniu do projektu budżetu na 2016 r. Wartość działek przyjęto na podstawie sporządzonych wycen przez rzeczoznawców majątkowych. Kwota 10.620,00 zł to wpływy z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności. Zaplanowana jest również dotacja w kwocie 650.000,00 zł. z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na realizację zadania „Kompleksowa termomodernizacja budynku mieszkalnego w Tuszynie ul. Szpitalna 4”

Dane historyczne sporządzono na podstawie sprawozdań budżetowych za lata 2012-2014 oraz plan na 2015 rok na dzień 30.09.2015r. i przewidywane wykonanie za 2015 r. stanowią bazę do dalszej prognozy budżetu.

2. Dochody bieżące

Z przeprowadzonej analizy wykonania budżetów Gminy Tuszyn za lata 2012 - 2014 oraz 2015 rok według planu na 30.09.2015 rok wynika, iż dochody Gminy Tuszyn wykazują tendencję wzrostową z tym że do końca 2015 r. spodziewany jest jeszcze wzrost planowanych dochodów z tytułu dotacji z UW na Pomoc Społeczną w zakresie wypłaty zasiłków, środków na asystenta rodziny, dotację na wypłatę dodatku dla pracowników socjalnych, zwiększenie środków na wypłatę II transzy podatku akcyzowego dla rolników, na stypendia socjalne dla uczniów.

Wartości dochodów w poszczególnych latach zaprezentowano w Tabeli Nr 1.

Analizując zmiany wielkości dochodów budżetu należy stwierdzić, iż w okresie od 2013 do 2015 roku występował spadek wzrostu w porównaniu z poprzednim rokiem. Rok 2013 w stosunku do roku 2012 wykazuje wzrost realny czyli po wykonaniu 106,3% , rok 2014/2013 wzrost o 104,%, rok 2015/2014 wzrost o 102,9% mniejszy wzrost spowodowany jest tym, że porównujemy wykonanie do planu na dzień 30.09.2015 r. , który do końca roku jeszcze wzrośnie (przyczynę opisałam powyżej).

Wielkość dochodów należy analizować w oparciu o dane dotyczące zmian dochodów z poszczególnych źródeł.

Jedną z większych, co do wielkości grupę dochodów w analizowanym okresie stanowiły subwencje. W ogólnej kwocie subwencji, podstawową część stanowiła subwencja oświatowa. Jej wielkość w kolejnych latach wykazuje różne wzrosty tj. rok 2013/2012 wzrost o 0,2%, 2014/2013 wzrost o 1,8%, 2015/2014 wzrost 5,3%. **Należy podkreślić, że wysokość subwencji oświatowej nie odpowiada faktycznym kosztom bieżącym funkcjonowania szkół.** W każdym roku niezbędne są dopłaty z budżetu gminy. Od co najmniej trzech lat ograniczane są wydatki bieżące na oświatę między innym na remonty, zakup pomocy naukowych itp. ponieważ trudno jest zrównoważyć dochody bieżące z wydatkami bieżącymi.

Kolejna grupa dochodów ważnych dla gminy to wpływy z udziału w podatkach dochodowych od osób fizycznych, stanowiących dochód budżetu państwa. Ich udział w latach 2012-2015 ma tendencję zróżnicowaną. W latach 2013/2012 wzrost o 9,1%, 2014/2013 wzrost 8,7%, 2015/2014 nie ma wzrostu 100% lecz szacuje się niewykonanie tych dochodów o ok. 1,5% w porównaniu do planu. Plan na 2016 rok przyjęty jest na podstawie pisma z MF i wykazuje tendencję wzrostową 2016/2015 o 10,2%.

Dochody z targowisk wykazują tendencję spadkową od 2013/2012 spadek dochodów o 20%, 2014/2013 spadek o 15% pomimo, że już plan na 2014 r. pomniejszono o 5% podobna sytuacja jest przy porównaniu planu 2015/2014 gdzie plan pomniejszono o 10% a przewiduje się niewykonanie dochodów też o około 10 % . Coraz mniej jest osób handlujących na targowisku gminnym, będą to kolejne lata spadkowe.

Wpływy z tytułu podatków kształtowały się następująco 2013/2012 wzrost o 5,7%, 2014/2013 spadek o 3,8%, 2015/2014 wzrost o 4,6%. W 2016 roku nastąpi spadek dochodów w stosunku do 2015 r. z powodu obniżenia ceny skupu żyta do naliczenia podatku rolnego oraz obniżeniu górnych stawek w podatku od nieruchomości i środków transportowych w związku z tym, niektóre pozycje ulegną zmniejszeniu.

W 2014 roku pojawiła się nowa grupa dochodów - opłata adiacencka w kwocie 60.618,00 zł., w 2015 r. przewidywane wykonanie wyniesie 324.909,00 zł. do planu na 2016 r. przyjęto kwotę 231.732,00 zł. kwota ta wynika z wystawionych decyzji.

W związku z budową autostrady na terenie naszej gminy i gminy ościennej wzrosło na terenie naszej gminy wydobycie żwiru a tym samym od 2013 r. znacząco wzrosła opłata eksploatacyjna, która w 2013 r. wynosiła 275.503,00 zł. w 2014 r. 249.248,00 zł., w 2015 r. planowane jest wykonanie w kwocie 260.000,00 zł.

Od II półrocza 2013 r. pojawiły się nowe dochody z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami (nowa ustawa) i w 2013 r. dochody wykonane były w kwocie 338.570,00 zł. w 2014 r. 767.968,00 zł. w 2015 r. zaplanowane są w kwocie 792.555,00 zł. Natomiast w 2016 r. planowana jest zmiana stawek opłat za odpady, dlatego też nastąpił znaczny wzrost tych dochodów do kwoty 1.350.412,00 zł.

Kolejna grupa dochodów to dotacje bieżące, które w latach 2013-2015 wykazują nierównomierny % wzrostu. W 2013 roku wykonanie w tej grupie wyniosło 6.004.831,00 zł. z tego dotacje z WFOŚiGW 100.477,00 zł. a dotacje z UE to kwota 255.832,00 zł. w 2014 r. 6.919.691,19 zł., z tym, że w tej kwocie mieszczą się środki na projekty z WFOŚiGW w kwocie 104.046,00 zł., środki z UE w kwocie 381.373,00 zł. natomiast plan 2015 r. wynosi 6.920.944,63 zł. z tego dotacje z WFOŚiGW i NFOŚiGW wynoszą 156.088,00 zł. środki z UE 303.579,00 zł. dotacja na realizację projektu WIGOR SENIOR 250.000,00 zł. Analizując dotacje na zadania własne i zlecone z UW, KBW, UP największy wzrost jest w roku 2014, ponieważ dotacje wzrastają z kwoty 5.648.522,00 zł. w 2013 r. do 6.434.272,00 zł. w 2014 r. w 2015 r. na dzień

30.09.2015 r, wynoszą 6.211.277,63 zł. i jeszcze wzrosną ale nie będzie to zbyt duży wzrost. Generalnie tak wprost trudno jest dokonać analizy, ponieważ ciągle zmieniają się zasady finansowania poszczególnych zadań i tak np. w 2013 roku została wprowadzona dotacja do utrzymania przedszkoli, która wynosiła w 2013 r. 127.098,00 zł., w 2014 r. 480.772,00 zł. 2015 r. 513.019,00 zł.

Dotacja na utrzymanie dróg powiatowych od 2013 roku wynosiła 718.795,00 zł. a od 2014 r. wynosi 759.611,00 zł. rocznie z tym, że o niewykorzystane środki danego roku zwiększana jest dotacja w roku następnym.

W grupie dochodów własnych (pozostałych) wzrosty dochodów też kształtują się nierównomiernie, uzależnione jest to od dochodów, które pojawiają się w trakcie roku takie jak: kary za nieterminowe wykonanie inwestycji, zwrot nadwyżki środków obrotowych z zakładów budżetowych, MCSiW itp. Od 2013 r. powstała nowa jednostka z przekształcenia zakładu budżetowego jest to MCSiW i dochody z jednostki wpływają do budżetu, dlatego też w tej grupie dochodów jest znaczny wzrost dochodów. W 2013 dochody w MOS wynosiły 1.041.638,00 zł. w 2014 r. 1.312.014,00 zł. Plan na 2016 r. wynosi 1.300.000,00 zł.

1. Dochody majątkowe

Sprzedaż mienia w latach 2013-2015 też kształtuje się różnie, 2013 r. wynosiła 752.669,00 zł., w 2014 r. 1.418.562,00 zł. w 2015 r. przewiduje się wykonanie ok. 716.021,00 zł. z tym, że do końca roku prowadzone będą procedury sprzedaży. Do planu na 2016 r. przyjęto dochody omówione wcześniej w kwocie 2.628.346,00 zł..

Dotacje na inwestycje znajdują się w dochodach majątkowych i tak w 2013 r. wykonanie w dotacjach wynosiło 353.178,00 zł. w tym dotacje na drogi wynosiły 276.160,00 zł., w 2014 r. dotacje wyniosły kwotę 1.304.159,00 zł. w tym dotacje na drogi wynosiły 645.000,00 zł. a w 2015 r. przewiduje się wykonanie w kwocie 912.329,00 zł. w tym dotacje na drogi 249.726,00 zł.

Pozostałe dochody majątkowe to wpływy z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności. Wykonanie w tej grupie dochodów przedstawia się następująco: w 2013 r. kwota 10.806,00 zł., w 2014 r. kwota 123.088,00 zł. a w 2015 r. przewiduje się wykonanie w kwocie 31.260,00 zł.

Wpływy z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości (są to odszkodowania z tytułu nabycia przez Sarb Państwa działek pod budowę autostrad) w 2013 r. wyniosły 118.795,00 zł., w 2014 r. kwota 24.863,00 zł. natomiast w 2015 r. przewiduje się wykonanie w kwocie 78.039,00 zł.

2. Dochody ogółem w latach 2017 – 2022 plan jest zróżnicowany

3. dochody bieżące zostały przeliczone według przyjętych wskaźników, które wynosiły dla:

- a) roku 2017 – średni wzrost 6,4 % , zaplanowano spadek dochodów z targowisk w tym z opłaty targowej o 10 %, podatki gminne wzrost o 3%, udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych wzrost o 5%, dochody z subwencji oświatowej i wyrównawczej wzrost o 5%, a subwencji równoważącej o 4%, dotacje na zadania z Pomocy Społecznej 5% . W 2017 roku widać większy wzrost w stosunku do 2016 r., ponieważ w planie dochodów 2016 r. nie ma pełnych kwot dotacji na zadania zlecone i własne z UW. W miarę wykonywanych zadań dotacje te są zwiększane w ciągu roku.
- rok 2018 – średni wzrost o 3,2 % : w pozycjach wyszczególnionych powyżej przyjęto takie same wskaźniki wzrostu jak 2017 r.
  - rok 2019 – średni wzrost o 3, 4 %, w pozycjach wyszczególnionych powyżej przyjęto takie same wskaźniki wzrostu jak 2018 r.
  - w latach 2010 – 2022 przyjęto dochody bez wzrostu w stosunku do 2019 r.
-
- dochody majątkowe w roku 2017 zapanowano kwotę 3.369.205,00 zł. a 2018 r. kwotę 3.300.000,00 zł. z wpływów ze sprzedaży majątku. Kwoty te wprowadzono w związku z zakończeniem procedur związanych z uchwaleniem planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów stanowiących własność Gminy Tuszyn w sąsiedztwie istniejącego targowiska aby stworzyć możliwość do inwestowania na tym terenie przez przedsiębiorców. Zaplanowano wystawienie do sprzedaży pod inwestycje 3 fragmenty terenu. Grunty położone przy drodze krajowej Nr 1 (pod byłymi halami targowymi), grunty zlokalizowane od ulicy Turystycznej do zaprojektowanej w planie zagospodarowania drogi wewnętrznej (działki pod liniami wysokiego napięcia) oraz grunty zlokalizowane na południe od ulicy Bazarowej do zaprojektowanej w planie zagospodarowania drogi wewnętrznej (działki pod liniami wysokiego napięcia). Wykaz działek stanowi załącznik do informacji opisowej.
W latach 2019-2022 dochodów ze sprzedaży majątku nie zaplanowano.

Dochody z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje: w 2017 r. zaplanowano drugą część dotacji ze środków UE w kwocie 650.000,00 zł. na kontynuację z 2016 r. przedsięwzięcia „Kompleksowa termomodernizacja budynku mieszkalnego w Tuszynie ul. Szpitalna 4”.

W latach 2018-2022 dochodów z tytułu dotacji nie zaplanowano.

Pozostałe dochody to wpływy z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego zaplanowane są w kwocie 10.620,00 zł. w latach 2017-2022.

II. WYDATKI

Zaplanowane wydatki bieżące na rok 2016 i kolejne lata pozwalają na zachowanie reguły z art.242 ustawy o finansach publicznych, że nie może być uchwalony budżet, w którym planowane wydatki bieżące są wyższe niż planowane dochody bieżące, powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki.

Wydatki budżetu zostały przedstawione w szczególności wynikającej z art. 226 ustawy o finansach publicznych (obsługa długu, wynagrodzenia i składki od nich naliczane, wydatki związane z funkcjonowaniem organów JST oraz przedsięwzięcia).

a) Wydatki ogółem – rok 2016 – 41.152.454,85 zł.

1. Wydatki ogółem - zaplanowano na podstawie danych przedstawionych do projektu uchwały budżetowej na 2016 r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy Tuszyn na 2016 rok *zgodnie z tabelą nr 2.*

W ramach wydatków ogółem wyszczególniono:

4. wydatki bieżące w kwocie 37.707.911,06 zł w tym: obsługa długu w kwocie 452.323,00 zł z przeznaczeniem na odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz na prowizję i odsetki dla kredytów i pożyczek planowanych do zaciągnięcia w roku 2016,
  - a) wydatki bieżące bez wydatków na obsługę długu w kwocie 37.255.588,06 zł w tym: wydatki na projekty realizowane przy udziale środków z UE w kwocie 89.444,85 zł, które dotyczą realizacji dwóch projektów pn. „Erasmus + 1” w kwocie 50.284,25 zł. i „Erasmus + 2” w kwocie 39.160,60 zł..

Wydatki bieżące zaplanowane na rok 2016 są wyższe w stosunku do planu na rok 2015 (na dzień 30.09.2015 r.) o 0,15 % natomiast w stosunku do wykonania z roku 2014 są wyższe o 7,08 %.

Plan wydatków bieżących w 2016 r. należało ustalić w taki sposób aby zachować reguły z art.242 ustawy o finansach publicznych.

Dokonano znacznych cięć w stosunku do złożonych projektów planów finansowych między innymi dotację dla ZGM zaplanowano w wysokości 120.200,00 zł tj mniej o 40.500,00 zł. niż w 2015 r., zmniejszono dotację dla ZWiK o 81.169,00 zł. do wysokości planu 2015 r., zwiększono dotację dla MOK o 300.000,00 zł. na obchody 690- lecia naszej Gminy. Zmniejszono wydatki MSCiW o kwotę 256.118,00 zł. do kwoty wydatków z 2015 r. W 2016 r. gmina do tej działalności dopłaci 1.241.492,00 zł. Wydatki bieżące w jednostkach oświatowych zmniejszono o kwotę 692.400,00 zł. (szczegółowe omówienie przy projekcie budżetu). Nie zaplanowano pomocy finansowej dla Starostwa Powiatowego w Łodzi w kwocie 86.300,00 zł. na zadania z zakresu administracji architektoniczno-budowlanej, zmniejszono o 40.689,00 zł. wydatki na gotowość bojową w zakresie bezpieczeństwa przeciwpożarowego (do wysokości pierwotnego planu na 2015 r.) zmniejszono o 19.160,00 zł. wydatki w Pomocy Społecznej, zmniejszono o 61.996,00 zł. wydatki w dziale Gospodarka Komunalna i Ochrona Środowiska, zmniejszono o 170.700,00 zł. wydatki na zadania z zakresu gospodarki gruntami i nieruchomościami, a o 57.805,00 zł wydatki na utrzymanie targowisk. Zmniejszono również wydatki na administrację o kwotę 281.617,00 zł. ale w ramach zaplanowanych środków jest zaplanowany wzrost wynagrodzeń o 3%, ponieważ pracownicy Urzędu od trzech lat nie mieli rewaloryzacji wynagrodzeń. W budżecie 2016 r. zaplanowana jest również zmiana stawek opłat za odpady ale wydatki na gospodarkę odpadami zaplanowane są do wysokości planu dochodów (szczegółowy opis przy budżecie).

Pomimo dokonanych zmniejszeń nie udało się uzyskać nadwyżki operacyjnej , która byłaby przeznaczona na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

b) wydatki majątkowe w kwocie 3.444.543,79 zł są to wydatki zaplanowane na realizację zadań i zakupów inwestycyjnych zaplanowanych do realizacji w 2016 r.

Wydatki majątkowe finansowane będą z:

dochodów majątkowych w kwocie 3.288.966,00 zł. w tym: ze sprzedaży majątku **2.628.346,00 zł.**, środki z tytułu dotacji – środki z UE **650.000,00 zł.**

i **10.620,00 zł.** wpływy z tytułu przekształcenia prawa wieczystego użytkowania oraz nadwyżki operacyjnej tj. nadwyżki dochodów bieżących nad wydatkami bieżącymi w kwocie **155.577,79 zł.**

2. Wydatki ogółem w latach 2017 – 2022

Do prognozy przyjęto założenie, że od 2017 r. gmina nie planuje przychodów w postaci kredytów na spłatę wcześniej zaciągniętych kredytów i pożyczek i pamiętając o tym, że należy spełniać warunek z art. 243 uofp.

a) Wydatki bieżące

- a) w 2017 – wzrost o 1,04 % w stosunku do planu 2016 r.
- w 2018 – wzrost o 1,16 % w stosunku do planu 2017 r.
- w 2019 - wzrost o 2,11 % w stosunku do planu 2018 r.
- w 2020-2022 bez wzrostu przyjęto plan 2019 r.

W tym miejscu należy powiedzieć, że wzrost wydatków uzależniony jest ściśle od dochodów.

Jeżeli zatem będą wzrastać wydatki bieżące w latach 2017 i w latach kolejnych w tym; wydatki na wynagrodzenia i pochodne szczególnie w stosunku do grupy zawodowej pracującej w oświacie, należy wówczas ograniczać inne wydatki bieżące lub dokonywać podwyżek podatków i opłat lokalnych, obecnie dochody są zaplanowane mniej więcej ze wzrostem takim jak w latach poprzednich.

b) Wydatki majątkowe zaplanowane w latach 2017- 2018 finansowane będą z dochodów majątkowych, natomiast w latach 2019-2022 są wynikiem rozliczenia budżetu, dlatego też ich wielkości są zróżnicowane. Zwiększenie nakładów na inwestycje będzie wymagało pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania (dotacje, subwencje, pożyczki, kredyty) lub pozyskiwaniem dodatkowych dochodów.

Analiza

Analiza wydatków ogółem Gminy Tuszyn w latach 2013-2015 wykazuje, że wielkość wydatków w kolejnych latach kształtuje się różnie. Trudno wskazać jednoznacznie przyczyny wzrostu wydatków, ponieważ są one uzależnione od wykonywanych zadań.

Wydatki ogółem wzrastają w latach 2013-2015 w sposób następujący:

- 2013/2012 - maleją o 3 %
- 2014/2013 – wzrastają o 4,5 %
- 2015/2014 – wzrastają o 10,9 %

Największy wzrost wydatków ogółem został osiągnięty w 2015 roku i miał na to wpływ nie tylko wzrost wydatków bieżących, ale również majątkowych, kwotowo przedstawia się to następująco wydatki bieżące 2013 r. – 33.710.079,75 zł., w 2014 r. – 35.214.110,95 zł., w 2015 r. (plan) 37.649.789,29 zł. przewidywane wykonanie 36.466.792,95 zł.

natomiast wydatki majątkowe : 2013 r. – 3.443.442,07 zł., w 2014r.(plan) – 3.599.365,99 zł. w 2015 r. – 5.378.861,02 zł. przewidywane wykonanie 4.931.268,17 zł.

Z analizy danych wynika, że największy udział w zrealizowanych wydatkach ogółem wykazują wydatki bieżące, których wskaźnik udziału kształtuje się w następująco: w 2013 r. 90,73 %, w 2014 r. – 90,73 %, w 2015 r.(plan) – 87,5 % przewidywane wykonanie 88,09%. Widać z tego, że w latach 2013-2014 wskaźnik wydatków bieżących do wydatków ogółem jest stały, natomiast 2015 r. rośnie udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem. Pomimo ograniczenia planu wydatków bieżących i tak następuje ich wzrost a najbardziej zauważalny jest w realizacji zadań z zakresu Oświaty i Wychowania, i Pomocy Społecznej.

Wydatki majątkowe uzależnione są od dochodów majątkowych oraz od możliwości kredytowej Gminy. Dzięki temu, że w latach 2012-2014 były wypracowane wolne środki można je było również zaangażować na wydatki majątkowe.

Obsługa długu – Wydatki obejmują odsetki i inne rozliczenia z bankami związane z zaciągniętymi i planowanym długiem z tytułu kredytów i pożyczek, a także odsetki od kredytu w rachunku bieżącym budżetu na pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu. Odsetki stanowią wielkości szacunkowe (z wyłączeniem pożyczek z WFOŚ i GW gdzie naliczone odsetki są wielkościami stałymi) określone na podstawie umów i harmonogramów spłat istniejącego zadłużenia oraz kalkulacji nowych potrzeb kredytowych.

Problemem naszej gminy jest brak nadwyżki operacyjnej, czyli różnicy między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi.

W tabeli nr 3 przedstawiono procentowy udział kwoty długu w dochodach ogółem, a w tabeli nr 4 procentowy udział spłaty rat kapitałowych w dochodach ogółem.

Wielkość spłaty rat kredytów i pożyczek w danym roku uzależniona jest od indywidualnego dla każdej gminy dopuszczalnego wskaźnika spłaty zobowiązań, który jest obliczany w oparciu o wykonanie roku poprzedzającego pierwszy rok prognozy (wskaźnik ustalony w oparciu o średnią arytmetyczną z 3 poprzednich lat)

Gwarancje i poręczenia – nie występują w naszej gminie.

III. WYNIK BUDŻETU - Wynik budżetu to różnica między dochodami ogółem a wydatkami ogółem budżetu, która stanowi odpowiednio nadwyżkę budżetu lub deficyt budżetu (art. 217 ust.1 ufp). Wynik budżetu w latach 2016 -2022 jest efektem przedstawionych założeń planistycznych dla dochodów i wydatków:

- W 2016 roku budżet jest zrównoważony, czyli dochody ogółem są równe wydatkom ogółem.
- W latach 2017 -2022 planowana jest nadwyżka budżetu, która przeznaczona będzie na rozchody budżetu (spłatę wcześniej zaciągniętych kredytów i pożyczek).

IV. PRZYCHODY BUDŻETU – W skład przychodów wchodzi:

- Nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych plus wolne środki, o których mowa w art.217 ust.1pkt 6 ufp, w budżecie 2016 roku nie planuje się tych przychodów.
- Zaciągane kredyty i pożyczki na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek - w budżecie 2016 roku zaplanowano przychody z tego tytułu w **kwocie 1.419.443,00 zł.**

V. ROZCHODY BUDŻETU – obejmują spłatę długu - zaplanowano na podstawie harmonogramów spłat zaciągniętych pożyczek i kredytów, a także spłat nowego zadłużenia planowanego do zaciągnięcia z tytułu kredytów i pożyczek w 2016 r. jest to kwota **1.419.443,00 zł.**

VI. KWOTA DŁUGU – dług z poprzedniego roku + zaciągany dług – spłata długu = dług na koniec roku.

Realizacja zaplanowanych zadań inwestycyjnych powoduje konieczność zaciągnięcia kredytów lub pożyczek. W 2016 r. na etapie projektu budżetu kredytów i pożyczek nie planujemy na inwestycje, ale planuje się kredyt na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań, dlatego też na koniec 2016 roku kwota długu nie ulegnie zmianie w porównaniu z 2015 r. i wynosić będzie 14.160.736,99 zł. W kolejnych latach jeżeli będziemy wypracowywali nadwyżkę budżetową na spłatę zobowiązań to kwota długu będzie malała. Spłaty rat kredytów i pożyczek w poszczególnych latach obrazuje tabela Nr 4
a stan zadłużenia na koniec poszczególnych lat budżetowych tabela Nr 3.

VI. Ustawowe wskaźniki:

1. Zgodnie z art.121 ust.8 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych, na lata 2012-2013 objęte prognozą mają zastosowanie wskaźniki limitujące zadłużenie wg art.169 i 170 „starej” ustawy o finansach publicznych z dnia 30 czerwca 2005 r., gdzie:

- Relacja spłaty zadłużenia do dochodów ogółem nie może przekroczyć 15 %,
- Relacja kwoty długu do dochodów nie może przekroczyć 60%

Relacje o których mowa wyżej w 2013 r. nie przekraczają wskaźników ustawowych.

2. Zgodnie z art. 243 -244 ufp od 2014 roku mają zastosowanie „nowe limity”. Relacja, o której mowa w art. 243 ufp. została wyliczona w pozycjach od 9.1 do 9.7.1 załącznika Nr 1 do uchwały.

VII. Przeznaczenie nadwyżki wykonanej w poszczególnych latach objętych prognozą - zaplanowane nadwyżki budżetu w latach 2017-2022 przeznacza się na spłatę wcześniej zaciągniętych kredytów i pożyczek.

VIII. Wartość przyjętych zobowiązań – nie wystąpiły.

Tuszyn: Listopad 2015   Sporządził: Skarbnik - Halina Modzelewska   .